

ЛІКВІДНІСТЬ БАНКУ: СУТНІСТЬ, ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ

©2024 ВІННИЧЕНКО О. В.

УДК 338
JEL: G21; G29

Вінниченко О. В. Ліквідність банку: сутність, фактори впливу та методи оцінки

Ліквідність є основою успішного функціонування банку. Втрата ліквідності призводить до втрати платоспроможності та, як наслідок, до нестійкого фінансового стану банку. Сьогодні особливої уваги набуває забезпечення ліквідності як окремого банку, так і банківської системи загалом. У статті розглянуто теоретичні підходи до сутності поняття «ліквідність банку». У результаті проведеного аналізу було виокремлено основні ознаки ліквідності банку, а саме: здатність своєчасно виконувати зобов'язання та задовольняти потреби у грошових коштах; збалансованість між строками та сумами погашення розміщених активів та строками та сумами виконання зобов'язань банку; забезпечення потреби платоспроможних клієнтів та виконання балансових і позабалансових зобов'язань; забезпечення платоспроможності та виконання платіжних зобов'язань; надання кредитів та забезпечення захищеності клієнтів. Розглянуто стратегію управління активами банку, обґрунтовано її переваги та недоліки. Наведено зовнішні та внутрішні методи оцінки ліквідності банку, розглянуто їх суть та особливості застосування. Класифіковано основні внутрішні фактори, які визначають ліквідність банківських установ, а саме: структура ресурсної бази; достатність власного капіталу банку; збалансованість активів і пасивів банку за строками і сумами та в розрізі окремих валют; фінансові результати діяльності банку.

Ключові слова: стійкість банку, ліквідність банку, платоспроможність, якість активів, якість пасивів, фактори впливу.

Рис.: 1. Табл.: 4. Бібл.: 22.

Вінниченко Олена Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: viavi1974@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4681-7975>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/ABG-5060-2021>

UDC 338
JEL: G21; G29

Vynnychenko O. V. Bank Liquidity: Essence, Factors of Influence and Methods of Assessment

Liquidity is the basis for the successful functioning of a bank. Loss of liquidity leads to a loss of solvency and, as a result, to an unsustainable financial condition of the bank. Today, special attention is paid to ensuring the liquidity of both an individual bank and the banking system as a whole. The article discusses theoretical approaches to the essence of the concept of «bank liquidity». As a result of the analysis, the main features of the bank's liquidity have been allocated, namely: the ability to fulfill obligations in a timely manner and meet the needs for funds; balance between the terms and amounts of repayment of placed assets and the terms and amounts of fulfillment of the bank's obligations; meeting the needs of solvent customers and fulfilling balance sheet and off-balance sheet obligations; ensuring solvency and fulfillment of payment obligations; providing loans and ensuring the protection of customers. The strategy of management of the bank's assets is considered, its advantages and disadvantages are substantiated. External and internal methods for assessing the bank's liquidity are presented, their essence and features of application are considered. The main internal factors that determine the liquidity of banking institutions are classified as follows: the structure of the resource base; adequacy of the bank's equity; balance of the bank's assets and liabilities by terms and amounts and in the context of individual currencies; financial results of the bank's activities.

Keywords: sustainability of the bank, liquidity of the bank, solvency, quality of assets, quality of liabilities, factors of influence.

Fig.: 1. Tabl.: 4. Bibl.: 22.

Vynnychenko Olena V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship and Business Administration, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: viavi1974@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4681-7975>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/ABG-5060-2021>

Стабільна робота банку та його здатність своєчасно виконувати зобов'язання безпосередньо залежить від ліквідності банківської установи. Ліквідність є основою успішного функціонування банку. Втрата ліквідності може створити нестабільну фінансову ситуацію для банку. Сьогодні, в умовах фінансової кризи та повномасштабної війни, деякі банки взагалі призупинили свою діяль-

ність, зменшилась кількість депозитів, відбулося збільшення кредитних ставок. Усе це вимагає від банків підвищення ефективності діяльності, удосконалення методологічних підходів до забезпечення фінансової стійкості шляхом більш повного використання банківських інструментів і послуг, зваженого управління банківською ліквідністю в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

У сфері дослідження теоретичних і практичних питань, пов'язаних з аналізом і проблемою забезпечення ліквідності в банківській системі на рівні окремих банків, присвячена значна кількість праць як закордонних, так і вітчизняних науковців. Серед українських науковців, дослідження яких спрямовані на аналіз проблем, пов'язаних із забезпеченням банківської ліквідності, визначенням факторів, що впливають на ліквідність банків, слід відзначити, зокрема, таких, як: Безвух С. В., Дзюблюк О. М., Карелов М. В., Примостка Л. О., Павленко О. П., Федорович Р. В. та ін.

Ліквідність банківської установи – це основа стабільної роботи банку та здатність своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Втрата ліквідності призводить до втрати платоспроможності та, як наслідок, – до нестійкого фінансового стану банку. Сьогодні особливої уваги набуває забезпечення ліквідності як окремого банку, так і банківської системи.

Ліквідність банку ґрунтується на постійному підтриманні об'єктивно необхідного співвідношення між трьома її складовими – власним капіталом банку, залученими та розміщеними ним коштами через оперативне управління їх структурними елементами.

Сутнісну характеристику поняття «ліквідність» розглядає цілий ряд вітчизняних і зарубіжних науковців.

В. І. Міщенко, А. В. Сомик [9] вказують, що надійність банківської установи є важливим аспектом її діяльності. Здатність банку виконувати свої зобов'язання перед клієнтами є основною вимогою для забезпечення надійності. Банк повинен мати достатню кількість ліквідних активів, які можуть бути швидко перетворені в грошову форму, щоб задовольнити зобов'язання перед клієнтами в разі потреби. Це досягається шляхом збалансованості активів та зобов'язань банку при забезпеченні мінімізації фінансового розриву, оскільки за позитивного геп-розриву маємо зниження ефективності діяльності банку, негативний геп-розрив призводить до недовіри клієнтів у зв'язку з несвоечасним виконанням банком своїх зобов'язань.

Як вказують О. В. Марченко та В. Д. Линьова [8], ліквідність банку є основою його платоспроможності.

Для теоретичного узагальнення трактувань різними авторами терміна «ліквідність банку» в роботі було проведено морфологічну декомпозицію з метою визначення найбільш типових підходів до розуміння даного поняття через використання ключових слів у його характеристиці. Морфологічна декомпозиція поняття «ліквідність банку» має низку складових компонентів, наведених у *табл. 1*.

Отже, у процесі аналізу економічної категорії виявлено, що: сукупність морфологічних одиниць, які характеризують зміст терміна «ліквідність банку», є досить однорідною та створює достатньо чітке його визначення. Це також підтверджується проведеним контент-аналізом (*табл. 2*).

За результатами контентного аналізу (див. *табл. 2*), проведеного в роботі за показником відносної частоти повторювань, виділяються ключові слова «здатність, спроможність», що присутні у 66,6% визначень поняття «забезпечення» та «показник» – присутні в 17%.

На основі проведеного аналізу трактування поняття «ліквідність банку» необхідно виокремити основні ознаки ліквідності банку, а саме:

- 1) здатність, спроможність: своєчасно виконувати зобов'язання задовольняти потреби у грошових коштах – присутні у 66,6%; тримати збалансованість між строками та сумами погашення розміщених активів та строками та сумами виконання зобов'язань банку – присутні у 25%; забезпечувати потреби платоспроможних клієнтів та виконувати балансові та позабалансові зобов'язання – присутні у 16,6%;
- 2) забезпечення – платоспроможності, виконання платіжних зобов'язань, надання кредитів – присутні у 8%.
- 3) показник – захищеності клієнтів – присутні у 8%.

В економічній літературі ліквідність визначається залежно від суб'єкта економічних відносин на різних рівнях, і згідно з цим розраховуються відповідні показники: на рівні банківської системи – визначається загальна ліквідність системи, на рівні окремого банку – розраховуються нормативні показники ліквідності, на рівні балансу банку – аналізується ліквідність балансу та співвідношення активів та пасивів за сумами та строками погашення зобов'язань. У *табл. 3* наведено визначення ліквідності відповідно до суб'єкта економічної системи.

Відповідно, на рівні банку виокремлюють стратегію управління активами, стратегію управління пасивами та стратегію управління активами і пасивами.

Стратегія управління активами передбачає нагромадження ліквідних засобів для забезпечення оптимального рівня ліквідності. Ця стратегія полягає у формуванні первинних і вторинних резервів ліквідності. Первинні резерви ліквідності включають готівкові кошти та високоліквідні цінні папери, які можуть бути швидко конвертовані у грошові кошти. Вторинні резерви ліквідності також включають цінні папери, але вони мають меншу ліквідність порівняно з первинними резервами.

Морфологічна декомпозиція поняття «ліквідність банку»

Ключове слово	Ітерація слів	Визначення терміна «ліквідність»/джерело
Здатність, спроможність	<ul style="list-style-type: none"> – Своєчасно виконувати зобов'язання; – виконувати балансові та позабалансові зобов'язання; – забезпечувати потреби платоспроможних клієнтів; – виконувати балансові та позабалансові зобов'язання; – збалансованість між строками та сумами погашення розміщених активів і строками та сумами виконання зобов'язань банку; – задовольняти потреби у грошових коштах; – виконувати поточні та довгострокові зобов'язання 	<ul style="list-style-type: none"> – Своєчасно виконувати свої зобов'язання шляхом швидко мобілізованих грошових коштів [19]; – забезпечення своєчасного виконання грошових зобов'язань; збалансованість між строками та сумами погашення розміщених активів і строками та сумами виконання зобов'язань банку [17]; – своєчасно виконувати зобов'язання; виконувати балансові та позабалансові зобов'язання; забезпечувати потреби платоспроможних клієнтів [2]; – своєчасне та в повному обсязі: виконання взятих на себе балансових і позабалансових зобов'язань; забезпечення можливих потреб платоспроможних клієнтів у кредитних коштах [15]; – вчасне та повне виконання поточних зобов'язань, вимог вкладників та попиту позичальників [17]; – своєчасне виконання грошових зобов'язань; збалансованість між строками та сумами погашення розміщених активів та виконання зобов'язань [13]; – в короткий термін та у відповідному обсязі задоволення невідкладних потреб у грошових коштах [14]; – виконання всіх зобов'язань в повному обсязі, у необхідній валюті та у відповідний строк [20]; – виявляється у здатності забезпечувати своєчасне виконання грошових зобов'язань шляхом збалансованості між строками та сумами погашення розміщених активів і строками та сумами виконання зобов'язань, а також строками та сумами інших джерел та напрямів їх використання [10]; – визначається як система взаємопов'язаних процесів шляхом ефективного управління діяльністю банку, своєчасне виконання як поточних, так і довгострокових зобов'язань [3]
Забезпечення	Забезпечення платоспроможності, виконання платіжних зобов'язань, надання кредитів	Відображає рівноваги між сумами та строками активів і пасивів для забезпечення своєї фінансової стійкості. Ця рівновага є ключовим фактором для забезпечення банківської платоспроможності, що відображає здатність банку виконувати платіжні зобов'язання та надавати кредити [1]
Показник	Показник захищеності клієнтів	Захищеність клієнтів у ситуаціях, коли банк зобов'язаний погасити свої заборгованості в найкоротший термін [5]

Вони виступають додатковим джерелом ліквідності та дозволяють банку забезпечувати стабільність в умовах збільшеного попиту на ліквідність. Серед переваг цієї стратегії – можливість швидко реагувати на проблеми з ліквідністю та забезпечувати потреби клієнтів. Водночас недоліком є те, що блокування певної частини активів для формування резервів зменшує можливість отримання прибутку. Вибір стратегії управління активами залежить від кредитного портфеля банку, його цілей, зовнішніх умов і регулятивних вимог.

Тому для отримання максимального ефекту від застосування стратегії управління активами необхідно забезпечити:

- 1) мінімізацію обсягів ліквідних активів без втрат для забезпечення ліквідності;
- 2) оптимальне співвідношення між працюючими та ліквідними активами, яке б забезпечувало отримання максимального прибутку;
- 3) чітке планування та прогнозування обсягів майбутніх платежів за дорученням клієнтів;

Контент-аналіз частоти повторів ключових слів у визначенні ліквідності банку

Категорія	Підкатегорія	Частота повторів	
		Джерело	Абсолютна кількість, од.
Ліквідність банку – це здатність / спроможність	своєчасно виконувати зобов'язання задовольняти потреби у грошових коштах	[4; 7; 11; 14; 17–19; 22]	8
	забезпечувати потреби платоспроможних клієнтів	[2; 12]	2
	збалансованість між строками і сумами погашення розміщених активів та строками і сумами виконання зобов'язань банку;	[11; 14; 18; 22]	4
	виконувати балансові та позабалансові зобов'язання	[2; 12]	2
	виконання поточних і довгострокових зобов'язань	[4]	1
Ліквідність банку – це забезпечення	платоспроможності, виконання платіжних зобов'язань, надання кредитів	[1]	1
Ліквідність банку – це показник	захищеності клієнтів	[7]	1

Таблиця 3

Визначення поняття «ліквідність» відповідно до суб'єкта економічної системи

Ліквідність	Суб'єкт
Ліквідність банківської системи	– Динамічний стан, який забезпечує своєчасність, повноту та безперервність виконання всіх грошових зобов'язань банківської системи країни, характеризує рівень її надійності та достатність коштів відповідно до потреб розвитку економіки [9]; – ліквідність банківської система уособлює всю сукупність ліквідних коштів, що обслуговують розрахунково-платіжні відносини в економіці країни, у тому числі можливість надавати нові кредити [5]
Ліквідність банку	– Ліквідність як один із показників фінансового стану банку є базовим показником захищеності клієнтів у ситуаціях, коли банк зобов'язаний погасити свої заборгованості у найкоротший термін [6]; – ліквідність банку являє собою здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань, яка визначається збалансованістю між строками та сумами погашення розміщених активів і строками та сумами виконання зобов'язань банку, а також строками та сумами інших джерел і напрямів використання коштів (надання кредитів, інші витрати) [13]
Ліквідність балансу	– Збалансованість статей балансу активів та пасивів за строками, спроможність вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями [19]; – можливість швидко реалізувати свої активи для покриття термінових зобов'язань за пасивами. Можливість швидко перетворити свої активи у грошову форму для виконання власних зобов'язань залежить від різних факторів, причому головним із них є відповідність термінів та обсягів розміщення фінансових ресурсів термінам та обсягам їх залучення [3]
Ліквідність активів	Здатність активів до швидкої та ефективної реалізації у грошові кошти без значних втрат вартості та часу [19]
Ліквідність пасивів	Передбачається наявністю стабільних джерел і забезпечується шляхом наявності таких ресурсів, нечутливих до коливання відсоткових ставок [19]

4) виявлення надлишку або дефіциту грошових коштів.

Стратегію управління активами застосовують переважно невеликі банки, які зазвичай відчувають проблему з надійними позичальниками та, як наслідок, депозитні вклади тут переважають над виданими кредитами. Надлишкові кошти інвестують у державні цінні папери, що забезпечує згаданим банкам додатковий прибуток і підтримку ліквідності.

Банк має визначати можливі «горизонти інвестування», тобто оптимальні значення обсягів і термінів, на які з мінімальним ризиком для ліквідності можна інвестувати тимчасово вільні кошти. Необхідно проаналізувати залишки на рахунках «до запитання» за рік, визначити, чи можна інвестувати частину залишків у середньо- та довготермінові активи без загрози для ліквідності.

Вихідним етапом розробки адекватних управлінських рішень щодо забезпечення оптимального рівня ліквідності банку є всебічний аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування, що дає змогу визначити основні фактори, які впливають на ліквідність банку.

Забезпечення банківської ліквідності набуває важливого значення, оскільки вона є одним із головних факторів стабільності національної фінансової системи. Сьогодні, в умовах фінансової кризи та повномасштабної війни, деякі банки взагалі призупинили свою діяльність, зменшилася кількість депозитів, відбулося збільшення кредитних ставок. Усе це вимагає від банків підвищення ефективності діяльності, удосконалення методологічних підходів до забезпечення фінансової стійкості шляхом більш повного використання банківських інструментів і послуг, зваженого управління банківською ліквідністю в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

На стійкість банківської системи впливає цілий ряд факторів, які залежно від характеру їх впливу мають як позитивний, так і негативний результат. З огляду на важливість забезпечення ліквідності банків та банківської системи загалом проблематика дослідження факторів, що на неї впливають, широко представлена в зарубіжній та вітчизняній фаховій літературі.

Так, В. Стельмах і В. Міщенко В [20] виділяють внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на ліквідність. До зовнішніх факторів вони відносять: стан розвитку ринку цінних паперів та стан кредитування на міжбанківському ринку; рівень та динаміку інфляції та валютного курсу; зміну цін на фондовому ринку. До внутрішніх факторів: якість активів і пасивів; ступінь збалансованості між

строками та сумами погашення розміщених активів і строками та сумами виконання зобов'язань та в розрізі окремих валют; рівень банківського менеджменту; імідж банку.

Я. В. Колесник, О. В. Попов [5] вказують, що одним із ключових факторів зовнішнього середовища на державному рівні є політика Національного банку України, яка відіграє важливу роль у впливі на ліквідність банківських установ. НБУ встановлює регулятивні норми та контролює діяльність банків з метою забезпечення стабільного функціонування фінансової системи.

Д. М. Олійник і Т. М. Дедик [12] також дотримується підходу щодо поділу факторів на зовнішні та внутрішні. Проте автори доповнюють класифікацію шляхом визначення типових та індивідуальних факторів. Так, до зовнішніх чинників ліквідності банку автори відносять: загальний стан економіки країни; вплив на державний ринок міжнародних валютних і фінансових ринків; спрямованість грошово-кредитної політики, що реалізується на державному рівні; а також враховується рівень регулювання діяльності банків державою.

На ліквідність банку впливають не лише зовнішні, а й внутрішні чинники. Репутація банку, розмір банку, його фінансовий стан, кількість клієнтів – є важливими складовими елементами, що визначають можливість банку щодо залучення депозитів та встановлення партнерських зв'язків та інвестиційної привабливості. Ці фактори також впливають на якість і структуру активів і пасивів банку. Капітальна база банку виступає основним захисним джерелом для зниження ризиків активів та забезпечення повернення вкладів клієнтів. Вона підтримує фінансову стабільність банку. Чим більший власний капітал має банк, тим більша його ліквідність порівняно з іншими умовами. Власний капітал виконує роль амортизатора в разі несприятливих ситуацій, які можуть спричинити вилучення коштів клієнтами, а отже, спровокувати кризу ліквідності.

Узагальнюючи наявні підходи до факторів впливу на ліквідність банків, слід зазначити, що в більшості випадків ці фактори поділяються на зовнішні та внутрішні (рис. 1).

Серед внутрішніх факторів виділяють фінансові та організаційні. Таким чином, до внутрішніх фінансових чинників, які визначають ліквідність банківських установ, належать: структура ресурсної бази; достатність власного капіталу банку; збалансованість активів і пасивів банку за строками та сумами та в розрізі окремих валют; фінансові результати діяльності банку.

Рис. 1. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на ліквідність банків

Основне завдання банку – це максимізація прибутку, але при дотриманні певних вимог щодо ліквідності, тобто це передбачає пошук компромісу, за якого забезпечується певний рівень прибутковості та ліквідності. Тут присутній певний фактор невизначеності, бо існує вірогідність виникнення ризику ліквідності. Для вирішення цього питання банк застосовує певні управлінські рішення на основі вже створених резервів ліквідних коштів, урахувавши наявну структуру активів та пасивів.

До методів внутрішньої оцінки ліквідності належать: коефіцієнтний аналіз ліквідності балансу та аналіз грошових потоків (як різновид – оцінка величини чистого вибуття зобов'язань банку).

До методів зовнішньої оцінки ліквідності належать: оцінка зміни характеристики платоспроможності банку та оцінка величини чистого вибуття зобов'язань банку. У *табл. 4* наведено характеристику основних зовнішніх і внутрішніх методів оцінки ліквідності банку.

Як правило, існують декілька коефіцієнтів, на основі яких визначається ліквідність. Інші служать додатковими, які допомагають детальніше її проаналізувати.

Зовнішнє середовище включає фактори, такі як економічні, політичні, соціальні та технологічні, що знаходяться поза контролем банку. Аналіз зовнішнього середовища дозволяє виявити зовнішні загрози та можливості, які можуть вплинути на ліквідність банку. Це дає можливість банку адаптуватися та приймати відповідні управлінські рі-

шення. Внутрішнє середовище охоплює фактори, що залежать від внутрішнього управління банку: якість активів та пасивів, фінансовий стан, репутація, ефективність управління тощо. Аналіз внутрішнього середовища допомагає виявити сильні та слабкі сторони банку, ідентифікувати ризики та можливості для поліпшення ліквідності. Це дозволяє банку розробити відповідну стратегію та політику для забезпечення оптимального рівня ліквідності. Такий комплексний аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища допомагає банку розуміти основні фактори, які впливають на його ліквідність, і приймати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення стабільної діяльності.

ВИСНОВКИ

У статті було проведено морфологічну декомпозицію трактування терміна «ліквідність банку» різними авторами з метою визначення найбільш типових підходів до розуміння даного поняття через використання ключових слів у його характеристиці. За результатами контентного аналізу трактування поняття «ліквідність банку» було виокремлено основні ознаки ліквідності банку, а саме: здатність – своєчасно виконувати зобов'язання задовольняти потреби у грошових коштах – присутні у 66,6%; збалансованість між строками та сумами погашення розміщених активів і строками та сумами виконання зобов'язань банку – присутні у 25%; забезпечувати потреби платоспроможних клієнтів та виконувати балансові та позабалансові зобов'язання – присутні у 16,6%.

Зовнішні та внутрішні методи оцінки ліквідності банку

Метод	Суть методу	Особливості застосування
Коефіцієнтного аналізу ліквідності балансу	Виходячи з даних балансу розраховується співвідношення ліквідних активів та зобов'язання банку	1. При управлінні ліквідністю у великих банках і банках, де відсутня можливість проводити аналіз платіжних потоків. 2. При внутрішньому аналізі – органами контролю, при зовнішньому – рейтинговими агенціями
Аналізу грошових потоків	Розрахунок на дату, яка аналізується, всіх вхідних і вихідних грошових потоків	1. При управлінні ліквідністю здійснюється банками, здатними організувати в себе моніторинг і оцінку грошових потоків банку. 2. Внаслідок відсутності в офіційній звітності всієї необхідної інформації майже не застосовується при зовнішньому аналізі
Оцінки величини чистого вибуття зобов'язань банку	Проводиться розрахунок обсягу ліквідних коштів, що потрібні банку в разі максимального зменшення зобов'язань банку	1. При управлінні ліквідністю середніми банками, які здійснюють велику кількість операцій, за неможливості використання методу аналізу платіжних потоків. 2. Активно використовується при зовнішньому користувачами для аналізу
Оцінки зміни характеристики платоспроможності банку	Оцінюються сигнали з ринку, які свідчать про погіршення платоспроможності	1. При управлінні ліквідністю як самостійний метод використовується дуже рідко, лише як додатковий індикатор. 2. При зовнішньому аналізі використовуються переважно клієнтами

У результаті узагальнення наявних підходів до факторів впливу на ліквідність банків було визначено основні внутрішні фактори, які визначають ліквідність банківських установ, а саме: структура ресурсної база; достатність власного капіталу банку; збалансованість активів і пасивів банку за строками та сумами та в розрізі окремих валют; фінансові результати діяльності банку.

Для ефективної діяльності в умовах сучасності вітчизняним банкам необхідно постійно ідентифікувати, здійснювати моніторинг та аналізувати фактори, що впливають на їх ліквідність. Ці фактори можуть мати різні джерела виникнення, наслідки та спрямованість. Системний моніторинг найбільш впливових факторів, які можуть призвести до погіршення ліквідності банку та порушення нормативів ліквідності, є початковим етапом для забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності банку.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Безвух С. В. Ліквідність банку: сутність та фактори впливу. *Ефективна економіка*. 2015. № 12.

С. 78–84. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4650>

2. Дзюблук О., Рудан В. Управління ліквідністю банківської системи України: монографія. Тернопіль: Вектор, 2016. 290 с.
3. Жовтанецька Я. В. Моделі антикризового управління фінансовою діяльністю банків та особливості їх використання: бюджетна та податкова політика. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2016. Вип. 1. С. 64–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2016_1_17
4. Колесніченко Н. О. Економіко-математичне моделювання ліквідності комерційних банків в Україні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.03.02. Київ, 2003. 19 с.
5. Колесник Я. В., Попов О. В. Аналіз ліквідності банківського сектору України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 22. Ч. 2. С. 28–31. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/22_2_2018ua/9.pdf
6. Лисьонкова Н. М., Єрмоленко О. А., Гармай І. Ю. Сутність та оцінка ліквідності банку. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 5. С. 295–300. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-5-50>

7. Литвинюк М. В., Демиденко В. І. Ліквідність банку та банківської системи як показник ефективності діяльності банку та її вплив на прибутковість комерційного банку. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 10. С. 631–636. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/108.pdf
8. Марченко О. В., Линьова В. Д. Аналіз підходів до визначення терміна «платоспроможність банку». *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 56–61. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-56-61>
9. Міщенко В. І., Сомик А. В. Ліквідність банківської системи України: науково-аналітичні матеріали. Київ : Центр наукових досліджень Національного банку України, 2008. 180 с.
10. Мігус І. П., Карпова К. В., Коваль Я. С. Оцінка заходів державного антикризового управління в банківському секторі з боку НБУ: державне управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. Вип. 17. С. 82–89. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2017/16.pdf
11. Новікова Т., Антоненко О., Бауліна О. Управління ліквідністю банківської системи України: сучасний стан та проблеми. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2016. Вип. 2. С. 32–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2016_2_6
12. Олійник А. В., Дєдик Т. М. Банківські операції : навч. посіб. Хмельницький, 2018.
13. Олійник Д. М. Ліквідність комерційного банку: управління та регулювання : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01. Київ, 2002. 16 с.
14. Павленко О. П., Черношкур Я. Управління економічною категорією «ліквідність» та інструментарій її впливу на платоспроможність комерційних банків. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 21. С. 272–278. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/21_2018_ukr/47.pdf
15. Примостка Л. О. Банківський менеджмент. Хеджування фінансових ризиків. Київ : КНЕУ, 1998.
16. Примостка Л. О. Банківські ризики. Теорія та практика управління : монографія. Київ, 2008. 450 с
17. Путніцева Т. В. Сутність ліквідності комерційних банків. *Вісник університету банківської справи*. 2019. № 2–3. С. 73–79. DOI: [https://doi.org/10.18371/2221-755x2-3\(35-36\)2019193937](https://doi.org/10.18371/2221-755x2-3(35-36)2019193937)
18. Серпенинова Ю. С. Чинники, що впливають на ліквідність банку. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2009. № 24. С. 354–359.
19. Снігурська Л. П. Банківські операції і послуги : навч. посіб. Київ : МАУП, 2006. 456 с.
20. Стельмах В., Міщенко В. Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання та нагляду : науково-методичні матеріали. Київ, 2008. 286 с.
21. Серединська В. М., Загородна О. М., Федорович Р. В. Економічний аналіз : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2010. 624 с.
22. Фусман О. Ліквідність у забезпеченні стабільності банку. *Вісник КНТЕУ*. 2013. № 4. С. 57–68.